

Nummer 2, årgång 20, april 2012.

Organ för Vänskapföreningen Sverige-Tyskland i Trelleborg

Kära medlemmar!

Ett stort tack till Leif Jönsson för tre års idogt arbete som föreningens ordförande. Själv tackar jag för förtroendet, som jag fick på årsmötet, att ta över ledarskapet efter Leif. Det är ett stort ansvar och innebär stora förväntningar, som jag hoppas kunna leva upp till med hjälp av er medlemmar.

Ni, som inte var närvarande på årsmötet, är förmodligen nyfikna på vem jag är. Jag har mina rötter i Ängelholm, men 1973 fick jag anställning som tysk- och engelsklärare i Trelleborgs kommun, dit jag och min familj också flyttade. Trots pensionering år 2009 undervisar jag fortfarande en klass i tyska på Söderslättsgymnasiet, vilket är en mycket trevligt .

Mitt stora intresse för Tyskland fick mig och min man Olof att gå med i föreningen för många år sedan. Vi har under dessa år varit med på många minnesvärda sammankomster och resor i föreningens regi, och vi ser fram emot fortsatta positiva upplevelser. Glöm inte, att vi i styrelsen tar tacksamt emot synpunkter, önskemål och förslag på aktiviteter från alla medlemmar. Var aktiva och kom på våra medlemsmöten! Det behövs för föreningens fortlevnad.

Snart är det påsk och med denna högtid följer många traditioner. Visste ni, att påskharen kom till Sverige i slutet av 1800-talet och härstammar från Tyskland.

Enligt traditionen är påskharen påskens motsvarighet till jultomten. Den kommer med påskägg, och i många familjer anordnas lekar, där äggen göms i trädgården, och barnen får leta efter dem. I Sverige har påskharen mest blivit en påsksymbol i marsipan och choklad.

Ha en skön påskhelg och njut av påskbordets läckerheter.

Glad Påsk! Frohe Ostern!

Monica Rosenqvist

Årsmöte i Parken

Den 14 februari var det dags för Vänskapsföreningens årsmöte 2012. Nästa alla var redan samlade i Trelleborgssalen i Parken när jag anlände en kvart innan mötet började. Jag fick genast trevliga bordsgrannar, Harriet Welin, Ingemar Green och Bodil Frostholt.

Mötesordförande Alf Hansson grep ordförandeklubban och lotsade oss säkert igenom alla de traditionella mötespunkterna. Med god hjälp av mötessekreterare Helge Olsson.

Till ny ordförande efter avgående Leif Jönsson valdes med acklamation Monica Rosenqvist.

Monica Rosenqvist höll ett anförande och tackade för det förtroende som årsmötet visat henne. Hon hade tvekat länge inför uppgiften att bli ordförande för vänskapsföreningen Sverige-Tyskland men till sist givit efter för Birgits envishet och uppmuntran att acceptera utmaningen. Birgit Holmberg var sammankallande i valberedningen. Monica betonade också hur viktigt det är med alla medlemmars stöd och engagemang när det gäller att utveckla föreningens verksamhet. Utan detta fungerar inte ens den bästa styrelse eller för den del dess ordförande.

Drygt sextio av föreningens 250 medlemmar hade mött upp i Parken där det förutom traditionella årsmötesförhandlingar bjöds på en lyxig räksmörgås med öl eller vatten och därefter kaffe och kaka och förstås musik. Av George Ilie och hans syster Victoria, båda ursprungligen från Rumänien som framförde ett arrangemang för två violiner med bakgrundsmusik från en jättestor CD-spelare.

Innan vi fick gå hem var det ytterligare möte där den nya styrelsen skulle konstituera sig. Ordförande Monica Rosenqvist presenterade sin "regering". Till min stora överraskning blev jag vice ordförande i föreningen. Jag var suppleant 2011. Helge Olsson fortsätter som sekreterare med ny vice sekreterare i Ingrid Tunestål och Bengt Siwersson som fortsatt kassör.

Övriga medlemmar i styrelsen är Marie-Louise Delbrant, Olle Pettersson, Margaretha Blennhede, och Dieter Lebeck. Se nedan styrelsens sammansättning.

Ett bra lag!

Text och bild Bertil Tomelius

http://www.tomelius.se/Blogg/IMG_1446M.jpghttp://www.tomelius.se/Blogg/IMG_1460M.jpg

Monica Rosenqvist tackar för förtroendet

Mötesordförande Alf Hansson med avgående ordförande Leif Jönsson

Leif Jönsson avtackas av vice ordförande Olle Pettersson. Med på bilden Harriet Welin och Ingrid Vikström, som också lämnade styrelsen

Victoria och George Ilie med fioler

Styrelse 2012 i Vänskapsföreningen Sverige-Tyskland i Trelleborg:

Margaretha Blennhede, Marie-Louise Delbrant(suppleant), Birgit Holmberg (suppleant), Dieter Lebeck, Helge Olsson, Olle Pettersson, Monica Rosenqvist, Bengt Siwersson, Bertil Tomelius, Ingrid Tunestål (suppleant)

Konstituering av styrelsen för år 2012:

Ordförande: Monica Rosenqvist
 V. Ordförande: Bertil Tomelius
 Sekreterare: Helge Olsson
 V. Sekreterare: Ingrid Tunestål
 Kassör: Bengt Siwersson

Förslag till fördelning av arbetsuppgifter:

Ansvariga för medlemsmöten: Marie-Louise Delbrant, Olle Pettersson, Bengt Siwersson

(anmälan, pris, lokal, förtäring, underhållning)

Researrangör: Margaretha Blennhede, Dieter Lebeck
 (endagsresor: Birgit Holmberg, Monica Rosenqvist)

Utblick: Helge Olsson, Birgit Holmberg

PR-ansvarig, Webbmaster: Bertil Tomelius

Medlemsregister: Helge Olsson, Bengt Siwersson

Arkivansvarig och ansvarig för säkerhetskopior av medlemsregister: Dieter Lebeck

Cirkelledare i tyska: Birgit Holmberg, Monica Rosenqvist

Styrelsemöten 2012: andra tisdagen i månaden kl. 14.00 – 16.00, Vuxenskolan i Trelleborg enligt följande:

14/2, 13/3, 10/4, 8/5

14/8, 11/9, 9/10, 13/11

Vårresa till vackra Spreewald och Dresden den 3 -6 maj 2012

Torsdagen den 3 maj åker vi på en vårlig resa till Spreewald och Dresden. Vi kommer att bo i Cottbus på 4 * Lindner Congress Hotel.

Vi åker från Övre med buss kl 05.45 OBS tiden! (kaffe och fralla i bussen, 35 kronor) och tar oss över Danmark till Gedser där vi tar färjan till Rostock Vi gör lunch- och kaffeuppehåll på vägen och beräknas anlända vid 17-tiden på eftermiddag till vårt hotell i Cottbus. Där blir det gemensam middag på kvällen.

Fredagen ägnar vi åt Spreewald som brukar kallas ”Skogens Venedig” och sorberna. Det blir naturligtvis kahnfahrt men också lite egen tid. Under kahnfahrten stannar vi till för lunch på ”kanalrestaurangen” Wotschofska

(lunchen ingår i priset). Efter en heldag i Lübbenau återvänder vi till vårt hotell och en gemensam middag.

På lördag ger vi oss av till Dresden ”Florens vid Elbe” där vi får en guidad tur med en mycket trevlig svensktalande guide och får se Frauenkirche, som nu är återuppbyggd, Zwingerpalatset och Semperoperan samt världens vackraste mjölkbutik! Det är Pfunds Molkerei, vars gamla affärslokal är helt inredd med mycket vackert målat kakel (gå gärna in på deras hemsida www.pfunds.de). På eftermiddagen finns möjlighet för de som önskar att besöka Meissens porslinsfabrik, Europas äldsta, grundad 1710 (kostar några Euro extra). Gemensam middag på kvällen.

Söndag morgon startar vi hemfärden. Vi kommer att göra stopp för lunch- och kaffe liksom inköpsstopp i Rostock innan vi går ombord på färjan. Vi beräknas vara tillbaka i Trelleborg vid 22-tiden på söndagskvällen.

I resan pris ingår: bussresa, 3 nätter med del i dubbelrum inkl frukost, middag på kvällarna (exkl dryck) och utflykterna till Spreewald/Lübbenau och Dresden.

Pris: 2.995 kronor, enkelrumstillägg 500 kronor. För att genomföra resan krävs minst 30 deltagare. Anmälan till Margaretha Blennhede, 0410-41132, e-post margarethablennhede@hotmail.com eller Dieter Lebeck, 0410-18968, e-post dieter.lebeck@telia.com, senast den 15 april Anmälningsavgiften vill vår kassör få in under perioden 20 – 30 april till föreningens plusgiro 4615842-4. Glöm inte att skriva ditt namn på inbetalningstalongen!

Spreewald

Vad är Spreewald och varför skall man åka dit?

Spreewald är en region i delstaten Brandenburg. Området har fått sitt namn efter floden Spree, som vid högt vattenstånd översvämmar den omgivande marken. En del av det sumpigaste området är avvattnat genom kanaler och odlad, men större delen är skogsmark och kan endast nås med båt. På vissa ställen bildar varje gård en ö och även där är enda samfärdsmedlet båtar.

C:a hälften av invånarna inom detta område kallas sorber och är ett folk av slaviskt ursprung. Sorbiska som ursprungligen talats här är också ett slaviskt språk. Man har vackra färgrika folkdräkter som påminner om våra häradsdräkter, men är mycket mer färgrika.

Städerna Bautzen och Cottbus räknas som sorbiska kulturcentra. I dessa orter finns sorbiska daghem och skolor, där man försöker bevara och utveckla sorbisk kultur och det sorbiska språket.

Cottbus har ca 100 000 invånare och ligger omkring 20 km från gränsen till Polen. Stadens största arbetsgivare är svenska energiföretaget Vattenfall som i regionen producerar en stor del av energin för östra Tyskland.

Bautzen har ca 42000 invånare. Staden belägrades under 30-åriga kriget av svenska trupper och brändes till största delen ner. Här finns sedan 1904 ett fängelse, som i folkmun kallas Gelbes Elend och som från 1945 användes av sovjetiska hemliga polisen som interneringsläger för ”obekväma”. Mer än 2800 personer avrättades här fram till 1950. I stadens centrum ligger Stasi-Knast, dit på sin tid regimkritiker skickades från hela DDR. I dag minnesmärke.

Spreewald har blivit ett populärt turistmål och befolkningen har förstått att på olika sätt ta till vara det unika.

Att en vacker försommardag till fågelsång få sitta i en av de stora flatbottnade båtarna och sakta stakas fram på de vindlande kanalerna, hör till livets höjdpunkter. Vid kanalerna ligger bondgårdar och restauranger och plötsligt lägger kanske båten till vid något matställe, där man kan äta lite för att sedan glida vidare till fågelkvitter och vattensorl.

Eftersom detta är ett lantbruksområde ges det tillfälle att köpa och smaka på ”närodlat”. De inlagda spreewaldgurkorna är berömda och deras symbolvärde hyllas bl. a. i filmen Godbye Lenin från 2003. För svensk smak är de kanske inte söta tillräckligt. Här har jag för första och enda gången blivit serverad linolja (Leinöl) som matolja.

Det finns också ett museum, som presenterar sorbernas kultur genom århundraden.

Det vita guldets magi – historien om Meissenporslinet

Sedan 1710 är Meissen ”Det vita guldets stad”. Detta saxiska företag är mycket stolta över sin titel ”Europas äldsta porslinsfabrik”. Kungar, furstar och rika borgare har sedan dess samlat på dyrbara porslinsfigurer och serviser. Men hur började det?

En något äventyrlig apotekare och alkemist från Berlin, Johann Friedrich Böttger, flydde från Berlin och Preussen till Sachsen och Dresden. Där blev han emellertid häktad på order av kurfursten August den starke. Denne apotekare påstods nämligen kunna göra guld och det var något kurfursten var i behov av. Böttger fick som medhjälpare en naturforskare, Walter Graf von Tschirnhaus.

Efter många experiment och åtskilliga sömlösa nätter lyckades de inte framställa guld men väl porslin. Det var då för tiden ett mycket dyrbart material och porslinspjäser kunde endast importeras från Kina eller Japan och det var väldigt lång leveranstid på beställningar av t.ex. serviser. Nu kunde man alltså framställa porslin i Europa. Av säkerhetsskäl lät kurfursten anlägga fabriken ett stycke utanför Dresden, man var rädd för att någon skulle stjäla idén.

Kurfursten var själv den störste beställaren. Han skänkte bort både enstaka föremål och hela serviser till besökande kungar och furstar. Han köpte under

sina 23 regeringsår porslin för runt 1,7 miljoner taler, en enorm summa vid den tiden. Men det var inte alltid så noga med betalningen men kurfursten gjorde ju god PR för porslinet och alltfler ville ha ”det vita guld”. Mellan åren 1726 och 1746 hade fabriken serviser med 80 olika dekorer i fabrikation.

Slottet i Meissen

Bild: Helge Olsson

Gamla DDR-föremål hittar du i Los Angeles.

Det som är skräp i den enes ögon kan vara en klenod i den andres. Därför skall man aldrig kasta något. Bevis!

Efter ”Die Wende” gjordes inom forna DDR stora ansträngningar för att sopa igen spåren efter den socialistiska maktstrukturen och den vardag, som blev följden av denna: Statyer och minnesmärken förstördes. Saker av mindre format, såsom prydnadstallrikar, målningar, posters o s v slängdes helt enkelt.

En mängd föremål och dokument räddades till eftervärlden av en ung amerikansk kulturhistoriker, Justinian Jampol, som studerat i Moskva och Oxford och som höll på med en doktorsavhandling om politisk ikonografi och kulturell utveckling i DDR, 1949-1989. (*Ikonografi= vetenskap om konstverks motiv*)

Jambol kom på att det fanns mycket lite offentligt material i hans ämne, och att det som fanns höll på att förstöras.

Under hans ledning insamlades över 100 000 olika föremål från kalla krigets dagar och skeppades över Atlanten.

2002 var han med och grundade ”Wende Museum” i en tidigare filmstudio i Culver City, en stadsdel i Los Angeles.

Där finns nu målningar, uniformer, möbler från Palast der Republik, för att inte tala om mängder av byster av Marx, Lenin och Stalin. I lagerutrymmena staplas kistor med dokument ovanpå varandra. Erich Honeckers anteckningar från hans tid i häktet i Berlin-Moabit förvaras t. ex. här, liksom gränssoldaters dagböcker. 3000 väggtallrikar med socialrealistiska motiv ingår också i samlingen.

Allt är från början avsett för forskning, men föremålen lånas också ut till olika utställningar. Jambols ambition att bevara ”spåren” från DDR-tiden har också uppmärksamats av olika institutioner. Hans museum, som finansieras bl. a. av Gettystiftelsen och Utrikesministeriet i Berlin, har en årsbudget på en miljon dollar.

Vilken partipamp i DDR hade kunnat ana att en prydnadstallrik, som han fick som belöning för ”trogen tjänst”, en dag skulle bli forskningsobjekt och hamna på en vägg i ett museum i en amerikansk storstad.

Sens moral: Spara på allt!

Birgit

PS Jag har faktiskt själv några kaffekoppar med stämpeln GDR (German Democratic Republic). De är kanske värdefulla. DS

Källa: art/Das Kunstmagazin

Wissenswertes – Värt att veta om Tyskland:

Visste ni, att Tyskland har drygt 82 miljoner invånare och att det officiella namnet är **Bundesrepublik Deutschland**. I dagligt tal säger man **Deutschland**. Tyskland enades den 3 oktober 1990 efter att ha varit delat i två länder, **BRD**, Västtyskland, och **DDR**, Östtyskland, sedan andra världskriget.

Förbundsrepubliken består sedan 1990 av **16 Bundesländer** (delstater) med delvis självstyre. Huvudstaden är precis som före kriget, **Berlin**(tidigare **Bonn** i Västtyskland och **Berlin** i Östtyskland).

Muren, **die Mauer**, som delade Berlin i två zoner, byggdes 1961 och revs 1989. Kvar finns en rest, och den har kända konstnärer från hela världen smyckat.

Den 3 oktober, årsdagen av Tysklands återförening, är Tysklands nationaldag (**Tag der Deutschen Einheit**) och allmän flaggdag. Tysklands flagga utgörs av tre lika breda horisontella band färgade i svart, rött och guld. Flaggan kan spåras till Napoleonkrigens dagar, då de tyska soldaterna använde uniformer i svart, rött och guld.

Text sammanställd av Monica Rosenqvist

Han har fyllt 50, der Ampelmann. Vi gratulerar.

Året var 1961. I DDR satt två män på var sitt håll och funderade på hur man skulle få medborgarna att stanna.

Den ene var armégeneralen Heinz Hoffmann. Han undertecknade den 6 oktober 1961 en order, som tvingade DDR:s gränssoldater att skjuta skarpt mot den som försökte lämna landet.

Den andre var trafikpsykologen Karl Peglau. Den 13 oktober 1961 presenterade han en lysande gubbe som med utsträckta armar skulle få fotgängarna att vänta vid trottoarkanten, tills bilarna fått rött ljus.

Gubben var lite rund och hade bredbrättad hatt. När han var grön kilade han muntert gatan fram, men när han var röd sträckte han ut sina armar som till ett famntag.

Han blev populär, der Ampelmann, precis som Karl Peglau tänkt sig.

Till skillnad från generalen tillämpade nämligen psykologen de forskningsresultat, som säger, att vi hellre lyder order från en sympatisk figur.

Heinz Hoffmanns skjutorder kostade, fram till "die Wende" 1989, 822 DDR-medborgare livet.

Hur många liv som räddats av Karl Peglaus röda gubbe går inte att fastställa, men eftersom han är respekterad är det säkert en hel del.

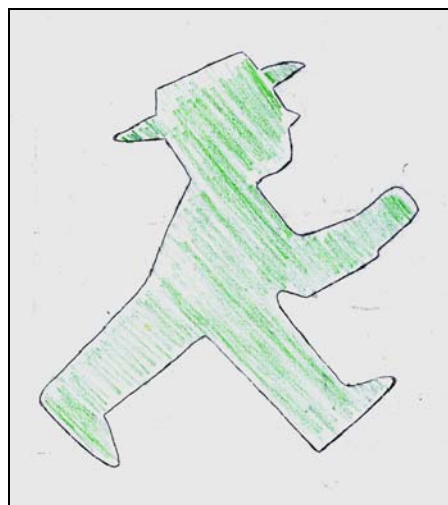
Efter den tyska återföreningen försökte Berlins trafikmyndigheter ersätta Ampelmann med EU-standardens mer neutrala röda gubbe.

En proteströrelse startades och Ampelmann räddades. Han blev så populär att det krävdes två domslut för komma fram till vem som har rättigheterna till denne lille man.

Han finns nu på tröjor, solstolar, väskor, vykort och kan t o m förekomma på bakverk.

Det fanns goda gubbar, även i DDR.

Text Birgit, Källa: Artikel i SDS

Bild: Privat teckning

Die dummen Schweden

Någon påstår att detta är ett allmänt uttryck i Tyskland, eventuellt sedan 30-åriga kriget.

Det är inte alls sant, det är en myt, eller en s.k. faktoid, som är en uppgift som ser ut som ett faktum, men som är en osanning.

Vi kan avliva denna myt med följande stycke:

Hier oben in Schweden habe ich etwas Merkwürdiges entdeckt.

Nämlich: "Alle Deutschen sagen allgemein, immer und überall: "Die dummen Schweden."

Wußten Sie das? Ich auch nicht.

Als ich dies zum ersten Male hörte, hielt ich es für einen Irrtum – den abseitigen Gedankengang eines Einzelgängers ... aber nein! Viele Schweden haben mir das bestätigt: es sei eine Art schwedischer Volksmeinung, daß es ein deutscher Volksbrauch sei, von den "dummen Schweden" zu sprechen. Woher mag das nur kommen? In meinem Leben habe ich so etwas noch nicht gehört.

Kurt Tucholsky (1929)

Här är samma stycke på svenska:

Här uppe i Sverige upptäckte jag någonting märkvärdigt. Nämligen: Alla tyskar säger allmänt, alltid och överallt "De dumma svenskarna".

Visste ni det? Inte jag heller.

Första gången jag hörde det, antog jag att det var ett misstag – en urspårad tankegång hos några få ... men nej! Många svenskar intygar för mig: det är en allmän mening att det är ett tyskt bruk att tala om de "de dumma svenskarna". Varifrån kommer det? Jag har aldrig i hela mitt liv hört talas om något sådant

Hur har då denna myt uppstått?

En intressant teori är att uttrycket kanske har någon koppling till det ungerska *buta svábok* = *dumma Schwaber*, på tyska *die dummen Schwaben*, som ursprungligen användes om en tysk minoritet, donauschwaberna, som på 1700-talet fram till andra världskriget levde i Schwaben i södra Ungern.

Uttrycket lär fortfarande vara i bruk.

Uppgifterna är hämtade ur en trevlig liten bok;

FAKTOIDER, Försanthållna osanningar, halvsanningar och missuppfattningar, av Peter Olausson.

Helge

Innehållsförteckning

KÄRA MEDLEMMAR!.....	1
ÅRSMÖTE I PARKEN.....	2
STYRELSE 2012 I VÄNSKAPSFÖRENINGEN SVERIGE-TYSKLAND I TRELLEBORG:	5
VÄRRESA TILL VACKRA SPREEWALD OCH DRESDEN DEN 3 -6 MAJ 2012.....	5
SPREEWALD	5
DET VITA GULDETS MAGI – HISTORIEN OM MEISSENPORSLINET	7
GAMLA DDR-FÖREMÅL HITTAR DU I LOS ANGELES.....	8
WISSENSWERTES – VÄRT ATT VETA OM TYSKLAND:	9
HAN HAR Fyllt 50, DER AMPELMANN. VI GRATULERAR.....	10
DIE DUMMEN SCHWEDEN	11
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	12
INFORMATION VIA E-POST	12

Information via e-post

Skicka Er e-postadress till svetyitrbg@telia.com

Så får Ni information via vår hemsida innan den kommer i UTBLICK

VÄNSKAPSFÖRENINGEN Sverige-Tyskland i Trelleborg

Ordförande: Monica Rosenqvist Tel. 0410-167 64
 V. Ordförande: Bertil Tomelius Tel. 0709-24 76 41
 Sekreterare: Helge Olsson Tel. 0410-200 02
 Kassör: Bengt Siwersson Tel. 0410-176 49
 Medlemstidning: Utblick Birgit Holmberg och Helge Olsson
 Vice. Sekreterare, Ingrid Tunestål Tel. 0410-208 78
 PR-ansvarig, Webbmaster: Bertil Tomelius
 Researrangörer Margaretha Blennhede 0410-411 32
 och Dieter Lebeck
 Arkivansvarig Dieter Lebeck 0410-189 68
 Ansvariga medlems- o styrelsemöten: Marie-Louise Delbrant,
 Olle Pettersson och Bengt Siwersson
 Plusgiro nr 4615842-4 Organisations nr 802438-5083
 Post: Vänskapsföreningen Sverige -Tyskland i Trelleborg
 C/o Helge Olsson, Västergatan 231 70, ANDERSLÖV
 e-post: svetyitrbg@telia.com
 Hemsida: <http://www.foreningen-sverige-tyskland.se/>